

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת בראשית תשע"ג

בראשית ברא אלוקים וגו' (א' - א')

בראשית נוטריקון בראשונה ראה אלקים שיקבלו ישראל תורה.

(בעל הטורים)

בראשית ברא אלוקים (א' - א')

"ל בדרך מליצה ד"בראשית" הם אתון תשר"י א"ב, "ברא" הוא מלשון בריאות וחזק, "אלוקים" רו' לר"ה ויוה"כ שהם ימי הדין, ויש לומר דאם ב"אב" היינו בחודש אב כבר חושב על תשרי ושב בתשובה על חטאיו, אזי זוכה ל"ברא אלוקים", שימי הדין ר"ה ויו"כ יהיה ביתר שאת וביתר תוקף כדבעי, אז וודאי יכתב ויחתם לאלתר לחיים.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

בראשית ברא אלוקים וגו' (א' - א')

וברש"י, אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם וגו', והפירוש הוא, מאחר ותכלית התורה הקדושה היא הענווה, לפיכך היה צריך לפתוח במצוה המסמלת את הענווה, והיא קידוש החודש התלוי בירת, שהרי הירח מיעטה את עצמה כידוע.

(תולדות יעקב יוסף)

ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד (א' - ה')

"ערב" מרמז על חשכת הגלות המלאה בצרות ויסורים, ואילו "בוקר" מרמז על אור פדות וגאולה. בני ישראל יכולים להפוך בכוח אמונתם בה' את "ויהי ערב" ל"ויהי בוקר" ב"יום אחד" בכוח האחדות שתהיה שורה ביניהם. דבר זה גם נרמז במה שאנו אומרים בתפילה בברכת "יוצר אור": "עושה שלום ובורא את הכל" שכן השלום שקול כנגד הכל.

(הרה"ק רבי זאב מסטריקוב זיע"א)

ויקרא אלקים לרקיע שמים (א' - ח')

בדרך כלל נקרא כל דבר על שם תכליתו ולא על שם החומר שנוצר ממנו, אם כן באמת השם היה צריך להיות רקיע, שהוא שם התכלית, ולא שמים שהוא שם החומר. אלא רקיע מורה על הבדל ופירוד, כמו שנאמר "ויעש אלקים את הרקיע ויבדל בין המים", לכן העדיף הקב"ה את השם "שמים" המורה על שלום ואחדות, שעל אף שנעשו מאש וממים, בכל זאת שלום ביניהם, כדי ללמדנו שקיום העולם הוא רק באופן זה שגם אלה הרחוקים בטבעם כרחוק אש ממים, יהיה ביניהם שלום ואחדות.

(כלי יקר)

ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך (ד' - ו')

יש להבין, מה מקום לשאול את קין למה נפלו פניו, הרי נתבאר במפורש בפסוק הקודם שהקב"ה לא קיבל את מנחתו, ואיך לא יחרה לו ויפלו פניו? ויש לומר שהשאלה היתה מה הסיבה אמיתית שנפלו פניו, האם משום שלא קבלתי את מנחתך, או שמה משום שקבלתי את מנחתו של הבל אחיך?.

(חידושי הרי"ם זיע"א)

הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ וגו' (ד' - ז')

"אם תיטיב" – את דרכך, אם בעצמך תהיה מלא מצוות ומעשים טובים, "שאת", תסבול את כל העולם, תהיה לך מידת הסבלנות למעשים של כל אחד, "ואם לא תיטיב" – אם בעצמך תהיה מלא עוון – "לפתח חטאת רובץ" – על יד כל פתח תראה את החטאת, על כל צעד ושעל תראה חטאים.

(הרה"ק בעל התניא זיע"א)

הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ וגו' (ד' - ז')

"הלוא אם תיטיב", אם תחשוב תמיד שכל מעשיך טובים, "שאת" – תגיע לגאווה ואין לה מקום. "ואם לא תיטיב", אם תחשוב תמיד שכל מעשיך אינם טובים וראויים, "לפתח חטאת רבץ", עלול אתה לשקוע בעצבות שהיא עצת היצר הטומן לך פח, ואם כן מה היא הדרך הטובה שיבורר לה האדם, "נע ונד תהיה בארץ", אחוז במידה האמצעית כאדם המתנודד בין שני קצוות.

(הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א)

ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו כי לקח אותו אלקים (ה' - כ"ד)

פירש"י צדיק היה וקל בדעתו להרשיע, וקשה, איך יתכן לומר על צדיק כזה שנעשה מלאך מט"ט דברים כאלה, וי"ל שהכונה בזה היא, כי חנוך צדיק וקדוש היה כל כך, עד שיוכל להרשיע את כל דורו כנגדו, כמו שאמחז"ל הלל מחייב עניים ור"א בן חרסום מחייב עשירים, לכן לקח אותו אלקים, כדי שלא ירשיע את בני דורו, שלא יהיו כל העולם נחשבין לרשעים כנגדו, וזה כוונת רש"י הק' בלשונו צדיק היה כל כך וקל בדעתו שהיה לו הדבר קל להרשיע את כל העולם כנגדו, ולכן לקח אותו אלקים.

(הרה"ק ר"מ מפרעמישלאן זיע"א)

פניני השבת

ויכולו השמים (ב' - א')

בטור הלכות שבת (סימן רס"ח) מובא שאמירתנו "ויכלו" בליל שבת קודש הוא ענין של עדות, שהש"ת ברא השמים והארץ בששת ימי המעשה, ונח בשבת. מסופר: פעם הגיעו חבורה של משכילים בליל שבת קודש כדי לשמוע את הקידוש אצל הרה"ק מסאדיגורא זיע"א, כמובן שכל ביאתם היתה בגדר של שחוק וקלות ראש, כדי שיהיה להם ממה ללעוג ולהתלוצץ. כשהבחין הרבי בדבר אמר: הרי אמירת "ויכולו" הוא בכדי להעיד על בריאת שמים וארץ על ידו ית' ונח ביום השביעי, "אין לך עדות שהיא במקומה כ"כ, כבשעה שיש מכחישים לדבר" הבא ונעיד בפניהם". עמד וקידש.

(נר ישראל)